Sahâbî Kime Denir?

Hüseyin Avni

اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ اَلشَّيْطَانِ اَلرَّجِيمِ بِسمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَأَلِهِ اَجْمَعِينَ

Bundan sonra…

{إنَّ اللهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الأَمَانَاتِ إلى أهْلِهَا}

“Şubhesiz ki Allah size emânetleri ehline vermenizi emretmek tedir.”

Şu halde Allah celle celâlühû Mü’minlere, ***emânetleri ehline vermelerini*** emretmektedir. Her ilmî mes’ele de emânetlerden bir emânettir. Öyleyse Allah celle celâlühû ***ilim emânetleri****ni* dahî gerçek sâhiblerine vermelerini emretmektedir. Aksine bir delîl olmadığından bu emrin mûcebi (gerektirdiği hüküm) vücûbdur (farzlık ve vâciblik, yani olmazsa olmazlıkdır.) O hâlde, ehil kimselerce ehil olduğu kabûl edilmeyen, ***Hüdâî nâbit***[1] vatandaşlar, hele hele bilhassa Küfrün Enderûnlarında yetiştirilip onların tâ’lîm ve terbiyesine i’timâd edenler bu sahada konuşamazlar, konuşturulamazlar, sözlerine aslâ i’tibâr edilemez. Aksi takdîrde bu, bazen iyi niyyetle de olsa, dîni hafîfe almak ve onunla oynamak olur ki, sonu korkunç bir zarardan başka bir şey olmaz.

Sahâbî, Sahâbe *ve****Ashâb***mes’elesinin doğru kavranması da bu emânet mefhûmu içindeki ilmî mes’elelerdendir. Zîrâ onlar dînimizin ilk muhâtabları ve tatbîkçileri olup, Kur’ân’ı ve Sünnet’i başka bir ifâdeyle dîni bize ilk aktaran kimselerdir. Onlar hakkındaki en küçük bir yanlış ve zihniyet, Kur’ân ve Sünnet üzerinde şübhe ve tereddütlere götüren düşünceler meydana gelmesine sebebiyet verir. Nitekim dünden bugüne hep böyle olmuştur.

Sahâbî Ta’rîfi Hakkında Bir Takım Farklı Görüş ve İfâdeler:

“**Sahâbî Kimdir**?” sorusunu **Allâme Zeynuddîn el-İrâkî**’nin Fethu’l-Muğîs’inde geçen değişik görüşlerden hulâsa ederek cevablamaya çalışalım:

Bir: “Nebî aleyhissalâtü vesselâm’ı Müslümân olarak gören **Sahâbî**dir.”

Yani, ***sağ iken onu gören****dir…* Kâfir olarak O’nu görüp de, ölümünden sonra Müslüman olan Sahâbî değildir. ***Peyğamber iken gören mi, peyğamberlikten önce de gören mi***? Bu husûs ihtilâflıdır. ***Temyîz****[2]* ***yaşındayken, akıl bâliğ yaşındayken gören*** mi, yoksa ***çocuk iken de gören*** mi? Şeyhimiz[3] Alâî, ***temyîz yaşındayken gören***, görüşündedir.

İki: Tâbi’ olmak ve O’ndan almak yoluyla Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem’le beraberliği uzun olan, oturup kalkması çok olan. **Ebû Muzaffer es-Sem’ânî** bunu usûlcülerden nakletti. **Sem’ânî**,“‘***Sahâbî***’ ismi, lügat ve açık ma’nâsı bakımından bu (anlatılan) kimseye denir” dedi.**Sem’ânî** (devamla) ‘hâlbuki hadîsçiler, ***Sahâbîlik*** ismini, *Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem’den bir hadîs yâhud bir kelime işiten herkes için kullanmaktadırlar.* Onlar, mes’elede geniş davranıyorlar; o kadar ki, *O’nu bir defa göreni de sahâbeden sayıyorlar’* dedi.

Ebu’l-Muzaffer, usûlcülerden böyle nakletti. Oysa bu görüş usûlcülerden bir kısmının görüşüdür. **Âmidî**, **İbnu Hâcib** ve başkaları böyle anlattılar. **İbnu’s-Sabbâğ** da bu husûsta el-Udde isimli kitâbda kesin konuştu.

Kadı Ebû Bekir el-Bâkıllânîşöyle dedi: Lügat âlimleri arasında '**Sahâbî**'nin '**suhbett**'ten[4] türediğinde, belli bir miktâr **suhbet**ten türemediğinde, bu (sahâbî) ismin(in), az yâhud çok ***başkasıyla beraber olan*** için geçerli olacağında anlaşmazlık yoktur. '***Falancayla, bir sene, bir ay,bir gün, bir saat*** *(an)* ***suhbet ettim*** *(arkadaşlık yaptım)'* denir. Bu da lügatte bu ismin Efendimiz sallellâhu aleyhi ve sellem'le günün bir anında beraber olan için geçerli kabûl edilmesini gerektirir. İsmin iştikâkında asıl olan işte budur. Bununla beraber, bu isimlendirmeyi, ancak beraberliği çok ve buluşması kesintisiz olan için kullanmaları husûsunda imâmların (bir kısmının) örfü yerleşmiştir. Bu ismi, imâmlar(ın bir kısmı) kişiyle bir an buluşan ve gezen, ondan bir hadîs işiten için kullanmazlar.

Âmidî şöyle dedi: En doğrusu şudur: ***Sahâbî O'nu görendir***. (Âmidî) bunu, **Ahmed İbnu Hanbel**'den ve ashâbımızın çoğundan nakletti. Bu görüşü **İbnu Hâcib** de seçmiştir. Çünki ***suhbet*** (beraber oluş) azı da çoğu da içine alır.

Evet, **Ebû Zur'a er-Râzî** ve**Ebû Dâvûd**'un sözlerinde ***suhbetin*** görmekten daha sınırlı olduğunu gerektirecek ifâde vardır. Zîrâ onlar, ***Târık İbnu Şihâb'ın Efendimiz sallellâhu aleyhi ve sellem'i görmesi vardır ama suhbetiyoktur***, dediler. Bize **Âsım el-Ahvel**'den rivâyet edilen de böyledir. O, ***Abdullah İbnuSercis Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem'i gördü, ama sahâbîliği yoktur***, dedi.[5]

Muhammed İbnu Sa'd'ın, et-Tabakât'ta yaptığı rivâyet de bunu göstermektedir: "**Mûsâ es-Seylânî şöyle** dedi: Enes İbnu Mâlik'e vardım ve '***sen Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem'in ashâbından kalan son kimse misin?***' dedim. O, şöyle cevâb verdi: ***Bedevîlerden bir topluluk kaldı, amma Ashâbından son kalan benim***."

İbnu Salâh, '***Bu rivâyetin isnâdı güzeldir; Müslim bunu Ebû Zur'a'nın yanında rivâyet etti***', dedi.

Buna verilecek cevâb şudur: O, (Enes) husûsî (özel ve ileri seviyede bir) suhbeti (arkadaşlığı) isbât etmeyi kastetti. Bu, o bedevîler için yoktu. Ebû Zur'a ve Ebû Dâvûd da umûmî sahâbîliği değil, husûsî sahâbîliği kasdettiler.

Üç: **Saîd İbnu Museyyeb**'den O, Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem ile ***bir*** veya ***iki sene*** ikâmet etmeyeni, ***bir*** veya ***iki harb***e çıkmayanı ***Sahâbî*** saymadığı rivâyet edilmiştir.

Ben (**Irâkî**) derim ki; bu rivâyet, İbnu'l-Museyyeb'den sahîh olarak gelmemiştir. Ona varan isnâdda Muhammed İbnu Ömer el-Vâkıdî vardır ki, bu adam hadîsde zayıf biridir.

Dört: Onunla ***uzun zaman beraberlik***le birlikte ***O'ndan hadîs almak*** da şart koşulmuştur.

Beş: *'O'nu Müslüman, bâliğ ve âkil olarak gören…'*

Bülûğkaydı şâzzdır. (Sağlam görüşlere ters olup hükümsüzdür.)

Altı: *'O'nu görmese bile Müslüman olarak O'nun zamanına yetişen…'*[6] (**İrâkî'den Hulâsa Nakil Bitti**.)

Bu altı maddeye İbnu Hacer'den bir madde daha ekleyelim:

Yedi: 'Nebî aleyhissalâtü vesselâm'a îmân ederek onunla karşılaşan ve Müslüman olarak ölen.'

Körlük yüzünden onu göremeyen, ama onunla karşılaşan sahâbî ta'rîfine giriyor. Kezâ onunla oturup kalkması uzun veya kısa olan, ondan hadîs rivâyet eden ve etmeyen de ta'rîfe giriyor. Bu ta'rîf, muhakkıklar, **Buhârî**, Şeyhi **Ahmed İbnu Hanbel** ve onlara uyanlarca seçilen en doğru ta'rîftir. Bunun dışındaki ta'rîfler hükümsüzdürler.[7]

Bu ta'rîf hadîsçilerin tamamı, usûl-i fıkıhçıların da bir kısmının görüşüdür.

Usûl-i fıkıhçıların çoğunun görüşü ise ***uzun beraberlik*** şartını ihtivâ eder.

Ancak bu ***uzun beraberlik*** ne kadar olmalıdır? Bu mikdârın ***altı ay*** olduğu da ***iki sene*** olduğu da söylenmiştir.

Kısa bir müddet beraberliğine rağmen Ehl-i Sünnet tarafından ittifakla Sahâbî kabûl edilen ***Cerîr İbnu Abdillâh el-Becelî*** ve benzeri kişileri göz önüne aldığımızda ***uzun zaman beraber olmak*** şeklindeki sınırlandırmanın pratiğe aksetmediğini görmekteyiz. Aksettiğini var saysak bile, bu ***uzun zaman****ın* miktârı belli değildir.

Saîd İbnu Museyyeb'den zayıf bir isnâd ile gelen ve mu'teber olmayan, ***bir veya ikisene, bir veya iki harbde beraber olmak*** haberi dışında belli bir miktârdan söz edilmemektedir. Öyleyse bu ***uzunluk*** ölçüsü büyük nisbette izâfîdir ki, ***anlıkbuluşmalardan fazla olan, az yâhud çok bütün buluşmaları içine alabilir***.

İbnu'l-Hümâm'ın, et-Tahrîr'de, Tahrîr şârihleri **İbnu Emîr el-Hâcc**'ın et-Takrîr ve't-Tahbîr'de, **Emir Padişah**'ın da Teysîru't-Tahrîr'de, zikrettikleri "*(Sahâbî olmak için) Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem ile* ***uzun müddet beraberliğin gerekliliğinin Hanefîlerce seçilen bir görüş olması***" bu şekilde anlaşılmalıdır. Zîrâ onlar, ***"altı aylık"*** veya "***bir senelik***" beraber olmak veyâhud da "***bir harbde beraber olmak***" görüşlerini "***denildi ki***" gibi bir lafızla ifâde etmekle açıkça zayıf bulmaktadırlar. Sahâbîliği ittifakla kabûl edilen ama iki seneden hatta altı aydan çok daha az bir zamanda Resûlüllah sallellâhu aleyhi ve sellem'le beraber olan Cerîr radıyellâhu anhu gibilerini Sahâbe'nin dışında tutmamaları[8] bu dediğimizi güçlendirmektedir.

Demek ki bu görüş, sadece müteahhirûn'un[9] görüşü değil, aksine hem mütekaddimûn'un[10], hem de müteahhirûn'un görüşüdür. Bazı câhil edebsizlerin dediği gibi, -hâşâ- ***tabulaştırılan***[11] değil, âlimiyle, avâmıyla Ümmet'in hemen tamamının görüşüdür. Ümmet'in ittifakıyla Sahâbe'den kabûl edilen bir takım zâtları Sahâbe'nin dışına çıkartmayı, putlaştırdığı cüce aklı ve azgın nefsinin şiddetli arzusu gereği kaçınılmaz gören kubur fareleri.. Esâs tabucu olanlar onlardır.

'**Ashâbıma sövmeyiniz…**' hadîsine gelince…

Evet, Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem efendimiz şöyle buyurdu:

{لاَ تَسُبُّوا أَصْحَابِي فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلاَ نَصِيفَهُ}

"Ashâbıma sövmeyin!.. Canım elinde olan(Allah)a yemîn ederim ki, sizden biriniz uhud dağı kadar altun harcasa onlardan birinin ne bir müddüne ve ne de yarısına ulaşamaz."[12]

Bu hadîse dayanarak vesveselerle mü'minleri şaşırtmaya çalışan bir takım insan şeytanları da var.

Şu densizler'***Bu sözü söyleyen Efendimiz sallellâhu aleyhi ve sellem'in muhâtabları kimlerdi, ashâbı kimdi?***' diyorlar. Yani, '***sövmeyin dediği kimseler, açık ki ashâbı değildi***' demek istiyorlar. Böylece, bu hadîsten müthiş bir ma'nâ çıkartmış oluyorlar (!)

Kur'ân, Sünnet ve lîsân ilimlerinden mahrûm ve uzak olmak, bu saçmalama ve hezeyan içün yeter bir sebeb olmayıp, ayrıca kendini dev aynasında gören bir cüce ve edebsiz birisi olmak da zarûrîdir.

Zîrâ;

Bir: Bazen şu anda karşınızda bulunanlara hitâb eder, onları değil, o türden olan geçmişlerini kastetmiş olabilirsiniz.

Nitekim Kur'ân'ın birçok âyetinde Efendimiz sallellâhu aleyhi ve sellem zamanındaki Yehûdîlere hitâb edilip onların geçmiş ataları kastedilmektedir.[13] Çünki anlatılan şu mâcerâlar Peygamberimiz sallellâhu aleyhi ve sellem zamanındaki Yehûdîlere âid değildi.

İki: Bazen birilerine hitâb eder, bir kısmını kastedersiniz, hepsini değil.

Mü’minlern tamâmına hitâb edilmesine rağmen ***namaz kılın, oruç tutun, haccedin zekât verin, cihâd edin*** emirleriyle sadece belli şartları bulunduranların kasd edilmesi gibi…

Üç: Bazen karşınızdaki birine hitâb eder, hiçbir şekilde onu kastetmez, başkasını kastedersiniz. Birine seslenir, başkasına duyurursunuz.

Türkçede bunu, ‘***kızım sana söylüyorum, gelinim sen dinle***’ yâhud ‘***anla***’ ifâdesiyle anlatırlar.

Nitekim Allah celle celâlühû şöyle buyurmuştur:

{وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ}

*“Yemîn olsun ki, kesinlikle sana ve senden önceki(resûl)lere, ‘şâyet şirk koşarsan, yemîn olsun ki, elbette amelin boşa gider ve zarara uğrayanlardan olursun’ diye vahyedilmiştir.”**[14]***

*“Yemîn ederim ki şâyet sen (ey Resûlüm), ilim sana geldikten sonra, onların hevâlarına uyacak olursan, senin için (seni) Allah(ın azabın)’dan (kurtaracak) ne bir dost ne de bir yardımcın yoktur.”**[15]***

Her bir Mü’min bilir ki, Allah celle celâlühû müşrik olacak birisini -hâşâ- yanılıp peygamber yapmaz. Peygamberler ***ma’sûm*** olup, şirke girmek ihtimâlleri yoktur. Öyleyse bu hitâb, peygamberlerin şahsında peygamber olmayanlaradır.

Bazı sapıklar çıkıp da bu âyetlere dayanarak, peyğamberlerin ma’sûm olmadığını iddiâ edecek olularsa onlara şu âyeti okuyunuz:

{قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَابِدِينَ}

“De ki, eğer Rahmân bir çocuk edinecek olsaydı, (ona) ibâdet edecek olanların ilki ben olurdum.”[16]

Rahmân elbette bir çocuk edinmeyeceği açık ve kesindir. O hâlde bu âyetten de anlaşılmaktadır ki, koşulan şart her zaman olabilecek demek değildir.

{لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلاَّ اللَّهُ لَفَسَدَتَا}

“Şâyet onlarda (yerlerde ve göklerde) ilâhlar olsaydı elbette bozulurlardı.”[17]

{لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهْواً لاتَّخَذْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا}

“Şâyet biz bir eğlence edinecek olsaydık, onu elbette kendi katımızdan edinirdik.”[18]

{لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَداً لاصْطَفَى مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ}

“Şâyet Allah bir çocuk edinmeyi isteseydi, elbette yaratmakta olduklarından dileyeceğini seçerdi.”[19]

Dört: Bazen önünüzdeki birilerine hitâb eder, onlardan ve onların yolunda olacak olanlar, ama henüz mevcûd bulunmayıp ileride gelecek olan kimseleri kastedersiniz.

Nitekim**AhmedİbnuHanbel**,**Buhârî**, **Müslim** ve diğerleri tarafından rivâyet edilen

{ كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا نَزَلَ ابْنُ مَرْيَمَ فِيكُمْ وَإِمَامُكُمْ مِنْكُمْ}

“İmâmınız (Mehdî) sizden iken, Meryem oğlu ‘Îsâ aleyhisselâm aranıza indiği zaman nasıl olacaksınız?!..” [20] hadîsi ve

Yine**Müslim**’in rivâyet ettiği,

{ كَيْفَ أَنْتُمْ إِذَا نَزَلَ ابْنُ مَرْيَمَ فِيكُمْ فَأَمَّكُمْ}

“Meryem’in oğlu (Îsâ aleyhisselâm) aranıza inip de size imamlık yaptığı zaman nasıl olacaksınız?!..”[21] hadîsi bu dediğimizin delillerindendir.

Çünki bunlarda muhâtablar Sahâbe idiyse de murâd edilen, onların yolunda olan ama henüz bulunmayan, ileride gelecek olan mü’minlerdir.

Beş: Bazen, müsnedün ileyh (hükmün, yani haberin veya fiilin dayandırıldığı şahıs) zamir olarak (meselâ ***sen*** şeklinde) getirilir. Ama sadece karşıdaki muhâtab kastedilmeyip muhâtab olabilecek herkes murâd edilebilir.

> **Altı**: Kimi zaman belli bir sıfatı üzerinde bulunduran topluluğa hitâb edilir, ***tecrîd*** yoluyla o sıfatı kâmil olarak üzerinde bulunduranlar kastedilir. Onlara göre eksik bulunduranlardan bu sıfat nefyedilir (onlarda bu sıfat yok denilir).

{ فَإِنَّهَا لاَ تَعْمَى الأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ}

‘*Çünki şübhesiz başlardaki gözler değil, lâkin göğüslerdeki gözler kör olur’*[22] âyetinde ve

{ لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُجِلَّ كَبِيرَنَا وَيَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيَعْرِفْ لِعَالِمِنَا حَقَّهُ }

‘Büyüğümüze hürmet etmeyen, küçüğümüze merhâmet etmeyen ve âlimimizin hakkını bilmeyen bizden değildir,’[23]

{ لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيَعْرِفْ حَقَّ كَبِيرِنَا}

“Küçüğümüze merhâmet etmeyen ve büyüğümüzün hakkını(veya ‘şerefini’) *bilmeyen bizden değildir.”*[24]

{ لاَ إِيمَانَ لِمَنْ لاَ أَمَانَةَ لَهُ وَلاَ دِينَ لِمَنْ لاَ عَهْدَ لَهُ}

“Emâneti olmayanın îmânı, ahdi(nde durması) olmayanın da dîni yoktur,”[25]

{ لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُوَقِّرْ كَبِيرَنَا وَيَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ}

‘Küçüğümüze merhâmet etmeyen, büyüğümüze hürmet etmeyen, ma’rûfu emretmeyen ve münkerden kaçındırmayan bizden değildir’,[26]

{ لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرَعَةِ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الغَضَبِ}

‘***Kuvvetli kimse pehlivân değildir;kuvvetli kimse sadece kızgınlık ânında kendine sâhib olandır***’[27] gibihadîslerde ifâde edildiği gibi.

Yedi: Bazen belli bir vasfı üzerinde bulunduranlara hitâb edilir, önceden bu vasfa sâhib olup, diğerlerini geçen öncüler kastedilir.

Nitekim Efendimiz sallellâhu aleyhi ve sellem,

{ أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللهَ بَعَثَنِي إِلَيْكُمْ فَقُلْتُمْ: كَذَبْتَ وَقَالَ: أَبُو بَكْرٍ صَدَقْتَ وَوَاسَانِي بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ، فَهَلْ أَنْتُمْ تَارِكُوا لِي صَاحِبِي}

*“Ey insanlar!.. Şübhe yoktur ki Allah beni size peyğamber olarak gönderdi ve siz, ‘**yalan söyledin**’ dediniz; Ebû Bekr de ‘**doğru söyledin**’ dedi ve canıyla malıyla beni korudu; **sâhibimi** (sahâbîmi) **bana bıraksanız ya**!”*[28]buyururken, birinci muhâtabı onunla münâkaşa ederek bu söze sebebiyyet veren Ömer radıyellâhu anhu, ***sâhibim*** dediği de Ebû Bekir radıyellâhu anhu idi. Ömer radıyellâhu anhu’nun Sahâbî olduğunda ise hiçbir mü’min şübhe etmez. Edenin canı cehenneme…

‘***Ashâbıma sövmeyiniz***’sözünün ilk muhâtabı Ahmed İbnu Hanbel ve diğerlerinden gelen sahîh rivâyetlere göre Hâlid İbnu Velîd idi:

{ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ بَيْنَ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ، وَبَيْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ كَلَامٌ، فَقَالَ خَالِدٌ لِعَبْدِ الرَّحْمَنِ: تَسْتَطِيلُونَ عَلَيْنَا بِأَيَّامٍ سَبَقْتُمُونَا بِهَا، فَبَلَغَنَا أَنَّ ذَلِكَ ذُكِرَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: دَعُوا لِي أَصْحَابِي فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنْفَقْتُمْ مِثْلَ أُحُدٍ، أَوْ مِثْلَ الْجِبَالِ ذَهَبًا مَا بَلَغْتُمْ أَعْمَالَهُمْ}

Enes radıyellâhu anhu’dan yapılan rivâyete göre O şöyle dedi:

Hâlid İbnu Velîd ve Abdurrahmân İbnu Avf radıyellâhu anhumâ arasında kelâm (münâkaşa) vardı. Hâlid Abdurrahmân’a, ‘***bizden önce*** *(Mekkenin fethinden evvel)* ***kavuştuğunuz günlerle bize dil uzatıyorsunuz***’ dedi. Bize gelen habere göre bu söz Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem’e ulaştı ve şöyle buyurdu: Ashâbımı bana bırakın. Canım elinde olan(Allah)a yemîn ederim ki, uhud dağı veya[29] dağlar kadar altun harcasanız onların amellerine yetişemezsiniz.”[30]

Hâlid İbnu Velîd’in bir Sahâbî olduğunda ise ancak münâfıklar ve din düşmanları aksi kanaat sâhibi olurlar. O Hâlid ki, küfrün korkulu rüyası ve ‘***Allah’ın kılıcı***’ idi. Çünki,

Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem O’nun içün şöyle buyurdu:

فَيَوْمَئِذٍ سُمِّيَ خَالِدٌ سَيْفَ اللهِ}“اَللَّهُمَّ هَذَا سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِكَ فَانْتَصِرْ بِهِ”{

“ ‘Allahım!.. Bu senin kılıçlarından bir kılıçtır. Onu vasıtasıyla intikâm al.’ Bunun içün Hâlid’e ‘seyfullah’ ismi verildi.”[31]

O’na, ancak kâfirler ve zındıklar düşman olabilir. Mü’minler, O’nu Sahâbe’nin dışına çıkaramaz.

Şu hâlde, ‘***bu hadîsin ilk muhâtabları Sahâbe’den değildi***’ demeye mü’minler cesaret edemezler. Hadîsi şu câhillerin anladığı gibi anlamamamız lâzım geldiğinin en büyük bürhânlarından biri de oradaki kimselerin Sahâbe’den olduklarına dâir bulunan **icmâ’dır** ki, o kat’î bir hüccettir.

Elhâsıl, hadîsin ilk muhâtabı olan Hâlid İbnu Velîd icmâ’ ile Sahâbe’den olduğuna göre, ***‘sövmeyiniz’ sözünün ilk muhâtabları Sahâbe’den değildiler***, denilemez.

Bu hadîsi, şu câhillerin anladığı gibi anlayan geçmiş hiçbir âlim var mıdır? Kesinlikle yoktur.

Aksine bütün âlimlerin te’vîli bizim söylediğimiz istikâmettedir.

Diğer zayıf, hatta uydurma bir takım ‘***tabulaştırılan***’ rivâyetler bu hakîkati değiştirmeye yetmez.

Netîce

Günümüzde Şia ve onların düşüncesinin esîri olan müzebzeb şaşkınlar bu meseleyi de kaşımaktadırlar. İlla bazı Sahâbîleri Sahâbîlikten düşürebilmek için olmadık şaklabanlıklardan geri durmamaktadırlar. Sahâbe’yi tanıtan Ehl-i Sünnet kitâblarda geçen zevâtın hepsi Sahâbî’dir. Bu kitâblardaki Sahâbî olup olmadıklarında Ehl-i Sünnet âlimlerince ihtilâf edilenler hakkında ise kesin konuşulmamalı, ihtimâl elden bırakılmamalıdır. Rıdvânullahi teâlâ eleyhim ecmaîn. Onlar, kâinâtın güneşi sallellâhu aleyhi ve sellem efendimiz’den aldıkları ışıkla karanlık semâmızı ve yollarımızı aydınlatan ve süsleyen lambalar, yönümüzü gösteren yıldızlardır. Hâlid İbnu Ma’dân rahimehullâh isimli tâbiî’nin dediği gibi, ‘***onlar bizim aslımız ve faslımızdır; kalblerimiz onlara çarpar.***’ Onlara kem gözle bakan zındıklara ‘***köpek***’ demek köpeklere hakâret, ‘***tezek***’ demek de tezekler için âr olur.

وَصَلَّى اللهُ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ
تَسْلِيمًا كُلَّمَا ذَكَرَهُ الذَّاكِرُونَ وَغَفَلَ عَنْ
ذِكْرِهِ الْغَافِلُونَ وَالْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

---

[1] **Hüdâî Nâbit**: Allah teâlâ tarafından, kendiliğinden bitme, aşısız, yabânî.
[2] **Temyîz**: İyiyi, kötüyü, doğruyu, yanlışı, kadın erkek ilişkilerini ayırmak.
[3] Irâkî’nin şeyhi.
[4] **Suhbet:** Beraber bulunmak, arkadaşlık yapmak.
[5] Lâkin **Buhârî** ve **İbnu Hibbân** Sahâbî olduğu görüşündedirler. **İbnu Hacer**, el-İsâbe (779, ter:5325), Beytü’l-Efkâru’d-Devliyye,2004
[6] **Irâkî**, Fethu’l-Muğîs’den kısaltarak: 343-347
[7] **İbnu Hacer**, el-Isâbe: 1/7-8
[8] **İbnu’l-Hümâm**, et-Tahrîr (326), Tahrîr şârihleri **İbnu Emîr el-Hâcc**, et-Takrîr ve’t-Tahbîr (2/348-349), **Emîr Pâdişâh**, Teysîru’t-Tahrîr (3/66-67)
[9] **Müteahhirûn**: Sonrakiler
[10] **Mütekaddimûn**: Öncekiler
[11] **Tabu**: Büyük atlas okyanusu adaları ahâlisinin bir mevhum ma’bûd’a (ilâha) daha doğrusu mukaddes kabûl etmek istedikleri her şeye verdikleri isimdir. Canlı cansız bir şeye bu isim söylendi mi, herkes ona riâyet, hürmet, hatta ibâdet etmeye mecbûr olup, hürmette kusur edenler umûmun düşmanlık ve tahkîrine dûçâr olurlar. (Ş. Sami, Kamusu’l-A’lâm:3/1604)
Yani şu edebsize göre Ümmet’in hemen hemen hepsi putperest. İyi bir düşünülsün, bu **putperestlik** kime yakışıyor?
[12] **Ebû Dâvûd et-Tayâlisî**, el-Müsned (290, H:2183), **Ahmed** (3/11,54), **İbnu Ebî Şeybe**, M. Avvâme baskısı, (33071) **Buhârî** (3673), **Müslim** (2540,2541), **Ebû Dâvûd** (4658), **Tirmizî** (3861), **Nesâî**, el-Kübrâ (8308,8309), **İbnu Mâce** (161), **Ebû Ya’lâ** (1193-1198), **İbnu Hibbân** (6994,7253,7255) vd.
[13] Bakara:47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 61, 64, 73, 92, 93 ve benzeri âyetler.
[14] Zümer:65
[15] Bakara:120,145
[16] Zuhruf:81
[17] Enbiyâ:22
[18] Enbiyâ:1**7**
[19] Zümer:4
[20] **Buhârî**(3265)ve**Müslim**(155/244), ‘***imâmınız sizden olduğu veya size imâmlık yaptığı zaman***’ şeklindeki bir tereddüt ile **Ahmed**(2/272), Ebû Hureyre radıyellâhu anhu’dan.
[21] **Müslim** (155/245), **Ahmed**(2/272, yukarıdaki hadîs)
[22] Hacc:46

[23] **Hâkim** (1/122), **Ahmed** "Ümmetimden değildir" lafzıyla (5/323), Münzirî, 'isnâdı hasendir' dedi (et-Terğîb ve't-Terhîb:1/78), Ubâde İbnu's-Sâmıt radıyellâhu anhu'dan.
[24] **Ahmed** (2/185), **Hâkim** (1/62),**Tirmizî**, 'büyüğümüzün şerefini' lafzıyla (1920), Abdullah İbnu Amr İbni Âs radıyellâhu anhumâ'dan.
[25] **Ahmed** (3/135), **İbnu Hibbân** (194)
[26] **Tirmizî**, 'hasen ğarîbdir,' (1921), **Ahmed** 'büyüğe' ve 'küçüğe' lafızlarıyla (1/257), İ. Abbâs radıyellâhu anhum'a'dan

- İran Nakliye

[27] **Ahmed** (2/517), yine ['Kuvvetli kimse pehlivan değildir' buyurdu. İnsanlar 'ya kimdir diye sorunca 'fakat o kızgınlık ânında kendine sâhib olandır' buyurdu"] lafzıyla (2/268), **Buhârî** (6114), **Müslim** (2609), **Ebû Dâvûd**, ["Resûlüllâh sallellâhu aleyhi ve sellem, 'sizde pehlivanı ne sayarsınız' buyurdu; 'adamların yıkamadığı kimsedir' dediler; O da 'hayır öyle değil, lâkin o, kızgınlık ânında kendine sâhib olandır' buyurdu" lafzıyla] (4779)
[28] **Buhârî** (3661,4640), **İbnu Ebî Âsım**, es-Sünne (1223), **Tahâvî**, Müşkilü'l-Âsâr (4/411, H:1709)
[29] Bu ifâde, Nebî sallellâhu aleyhi ve sellem efendimizin değil de rivâyet edenin tereddüdüdür.
[30] **Ahmed** (3/266)
[31] **Ahmed** (5/299), **Nesâî**, es-Sünenü'l-Kübrâ (5/48 H:8159), **İbnu Hibbân** (7048) İsnâdı sahîhdir.